

Mikä on perinteinen öljymaali?

Modern Täcklasyr

60 %
Lös-
medel
40 %
Färg

Gammaldags Linoljefärg

2 %
lös.-
medel
98 %
Färg

10 l maalia peittää 40 neliötä

10 l maalia peittää 98 neliötä

**Moderni maali
60 % liuotinta
40% maalia**

**Perinteinen pellavaöljymaali
2 % liuotinta
98 % maalia**

Petroliöljymaali

Kajaani 2005

Puukäpylä, Helsinki 2004

Traaniöljymaali

Lohtaja

2011

Jäteöljymaali

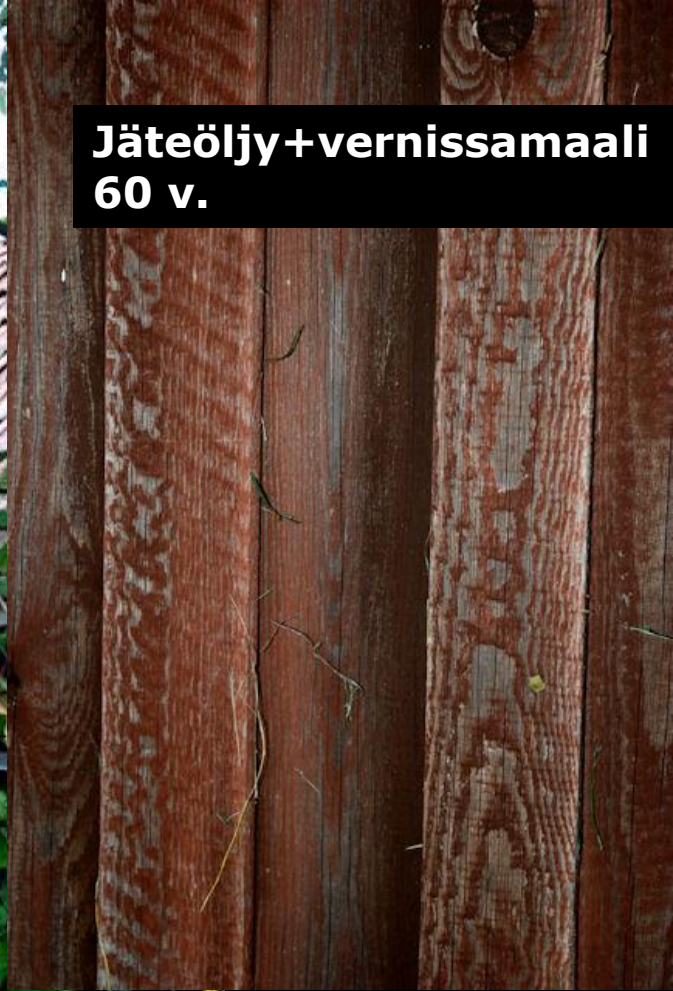
Kokemäki

2002

**Jäteöljy+vernissamaali
60 v.**

Labbyn kartano, Pernaja

2011

Terva

Uurainen

1990

**Terva ei ole myrkkyy.
Paksu tervakuori estää
puuta kastumasta.**

Tervamaali

1 osa täystervaa
1 osa vernissaa
1 osa puutärpättiä

Lusto, Punkaharju

2007

Vesi, vesihöyry ja hengittävät materiaalit

**Hengittävä materiaali = kostuva materiaali.
Imee ja haihduttaa myös nestemäistä vettä.**

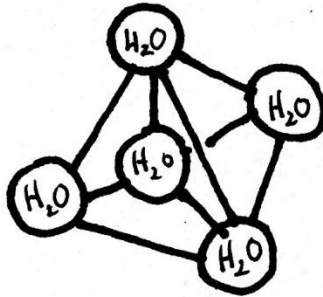
Viileät 20

ja hengittävät materiaalit puuvilla ja pellava
hellivät lomanviettäjän ihoa helteellä.

**Hydrofiilinen, kostuva materiaali
imee hien.**

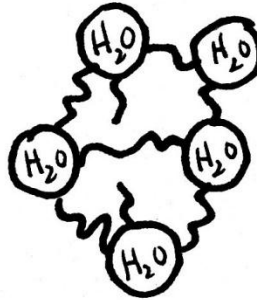
VEDEN KOLME OLOMUOTOA

määrä-
välit

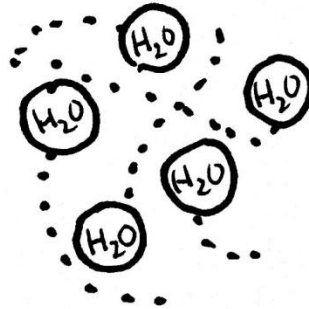
KIINTEÄ
lumi, jää
-kuiva
-näkyvä
molekyyleillä pysyvät partnerit

painuu
kasaan

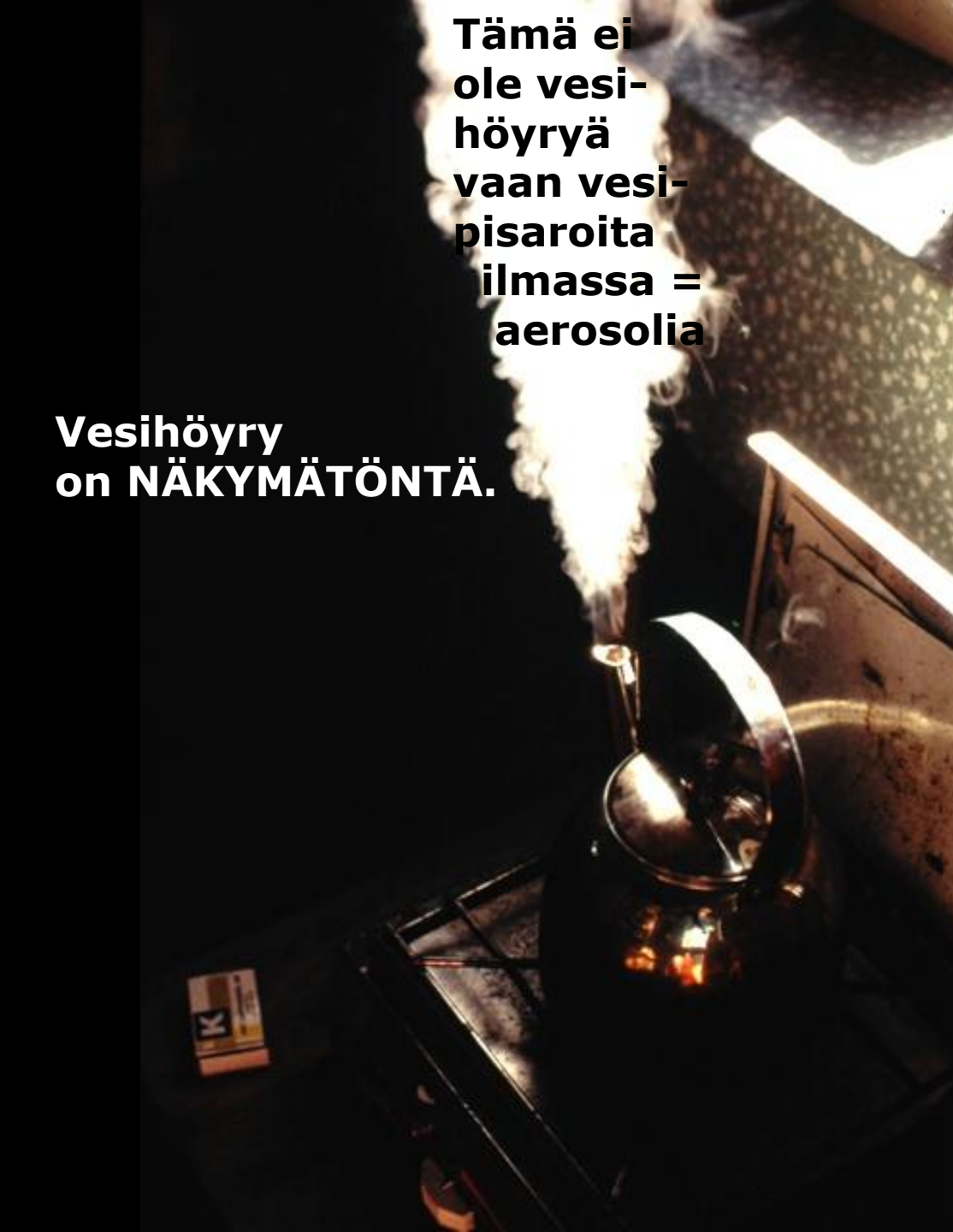

NESTE
vesi
-märkä
-näkyvä
molekyyleillä vaihtuvat partnerit
(Yleiskielessä vesihöyryllä tarkoitetaan
ilmassa olevia pieniä NESTEpisaroita!)

laajenee

KAASU
vesihöyry
-kuiva
-näkymätön
molekyylit ilman partnereita
(Höyrynsulku tarkoittaa näkymättömän
KAASUmaisena vesihöyryä sulku!)

Tämä ei
ole vesi-
höyryä
vaan vesi-
pisaroita
ilmassa =
aerosolia

Vesihöyry
on NÄKYMÄTÖNTÄ.

Vesihöyry
on KUIVAA.

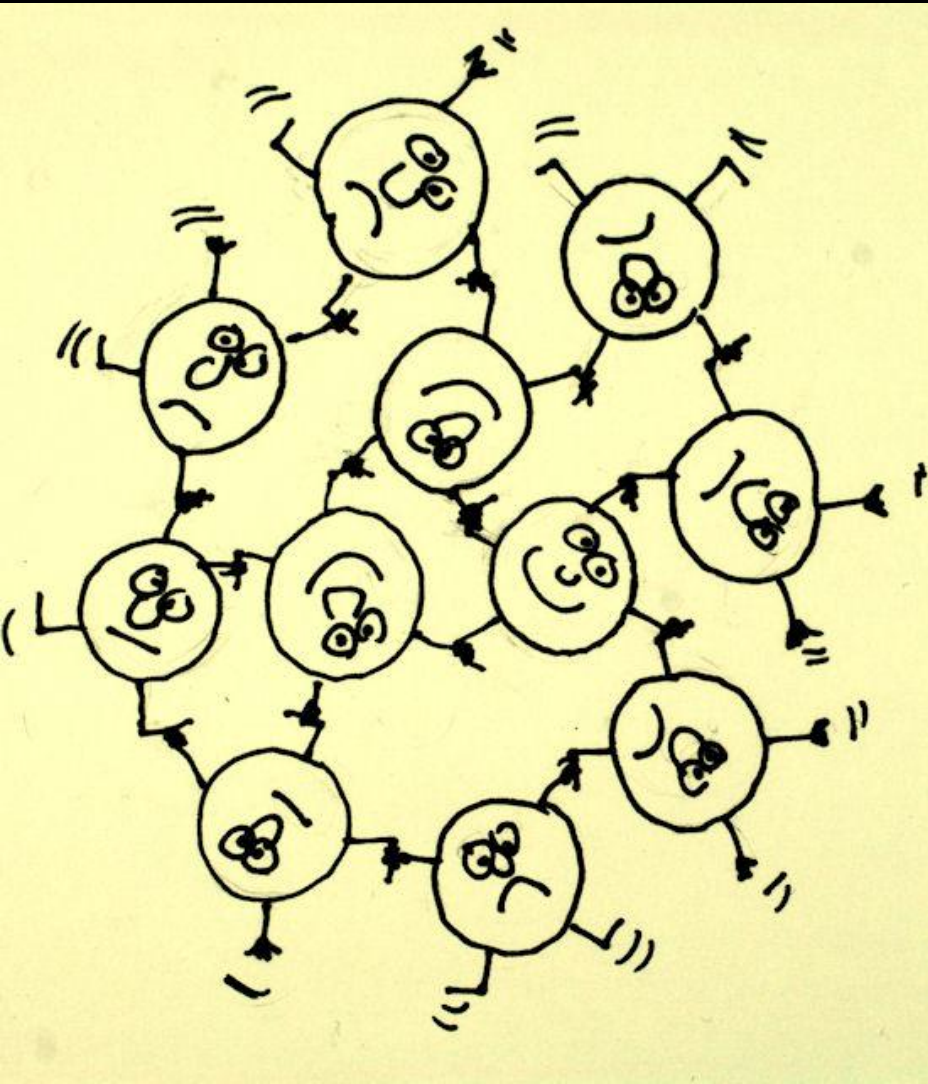
”Sisäilman kosteus”
on KUIVAA.

Vasta nesteeksi eli
vedeksi tiivistynyt
vesihöyry kastelee.

PINTAJÄNNITYS

Vesimolekyyli H_2O haluaa muodostaa neljä vetysidettä. Jokainen molekyyli haluaisi olla keskellä, mutta pinnalla olevat jäävät "nälkäisiksi". Siksi pintaa on mahdollisimman vähän eli pisara on pyöreä. Pyrkimyksestä vetäytyä yhteen kasaan syntyy pintajännitys.

**Pintajännitys estää vettä
raskaampaa
metallia uppoamasta.**

**Paperi kastuu ja uppoaa,
metalli ei.**

**Ilma kuplii läpi, vesi ei: alakuppi pysyy kuivana.
Vesikaton aluskatemateriaali Tyvek.**

Torino

2001

**Hydrofobinen materiaali:
vettä hylkivä, kastumaton =
hengittämätön. Erittäin
huokoinen, ilma kulkee läpi
helposti (ja siis vesihöyry).**

**Pintajännitys estää vettä
tunkeutumasta läpi.**

Hengittävyys ei ole reikäisyyttä.

**Hatara materiaali voi olla hengittämätön:
(telttakangas, lateksimaali).**

**Hengittävä materiaali voi olla tiivis:
(ilmansulkupaperi, hirsi ja lauta).**

**Hydrofobinen materiaali:
vettä hylkivä, kastumaton =
hengittämätön. Erittäin
huokoinen, ilma kulkee läpi
helposti (ja siis vesihöyry).**

**Pintajännitys estää vettä
tunkeutumasta läpi.**

PUURAKENNUSTEN KORJAUSMATERIAALEJA
MATERIALS FOR REPAIRING WOODEN BUILDINGS

SAHANPURU

S&W DUST

KUTTERIPURU

WOOD SHAVINGS

PELLAVARIVE

FLAX FIBRE

PUUKUITUERISTE

WOOD FIBRE

SELLUVILLA

BLOWN PULP WOOL

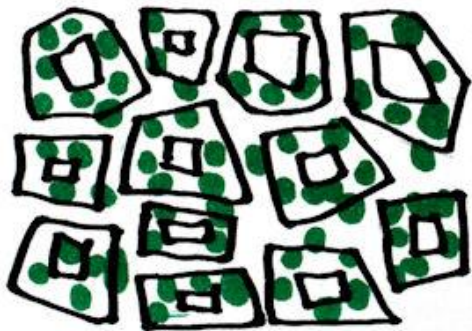
VUORIVILLA

MINERAL WOOL

LUONNONKUITU

MINERAALIKUITU

Luonnonkuitu (hengittävä):
Vesi hajaantuu kuituihin,
eriste pysyy kuivana.

Mineraalikuitu (ei hengittävä):
Vesi jää pinnalle, eriste tulee
märäksi. Homevaara.
Eristyskyky romahtaa.

PUURAKENNUSTEN KORJAUSMATERIAALEJA
MATERIALS FOR REPAIRING WOODEN BUILDINGS

SAHANPURU

S&W DUST

KUTTERIPURU

WOOD SHAVINGS

PELLAVARIVE

FLAX FIBRE

PUUKUITUERISTE

WOOD FIBRE

SELLUVILLA

BLOWN PULP WOOL

VUORIVILLA

MINERAL WOOL

LUONNONKUITU

MINERAALIKUITU

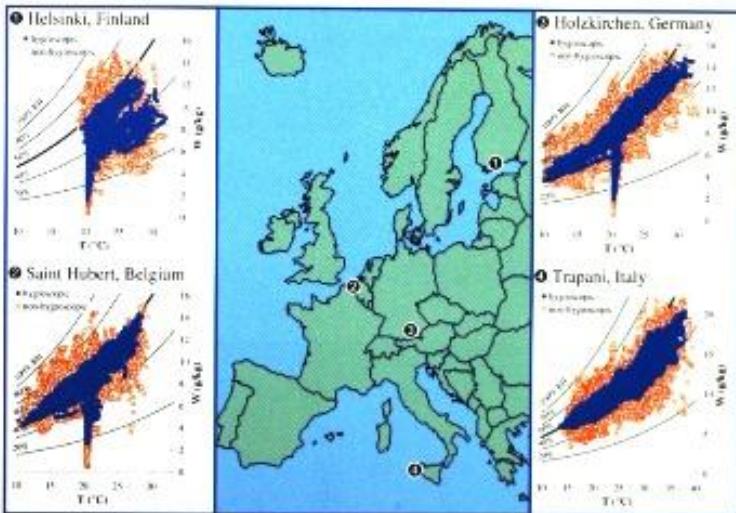

Luonnonkuitu (hengittävä):
Tyypihyväksyntäkosteus
12%.

Mineraalikuitu (ei hengittävä):
Tyypihyväksyntäkosteus
0,5 %.

Carey J. Simonson, Mikael Salonvaara & Tuomo Ojanen

Improving Indoor Climate and Comfort with Wooden Structures

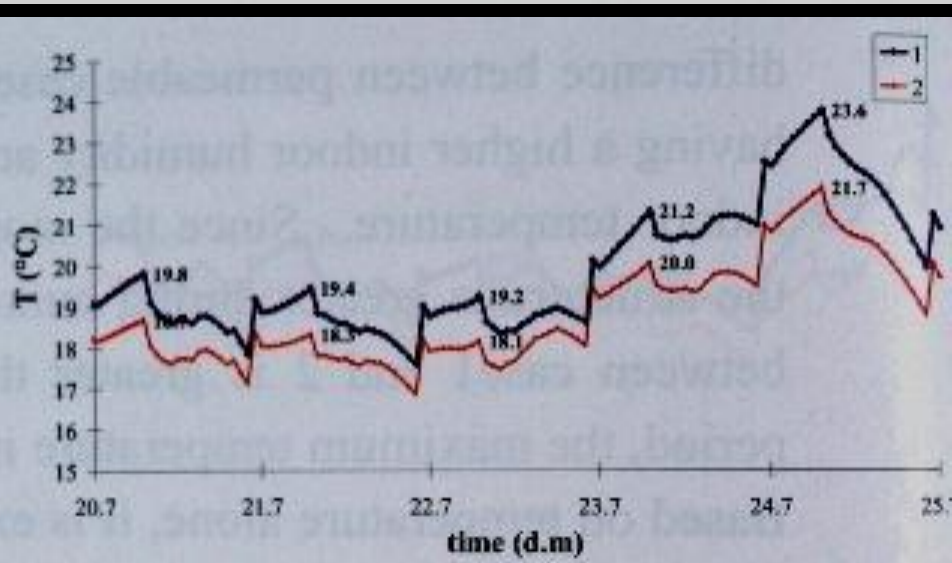
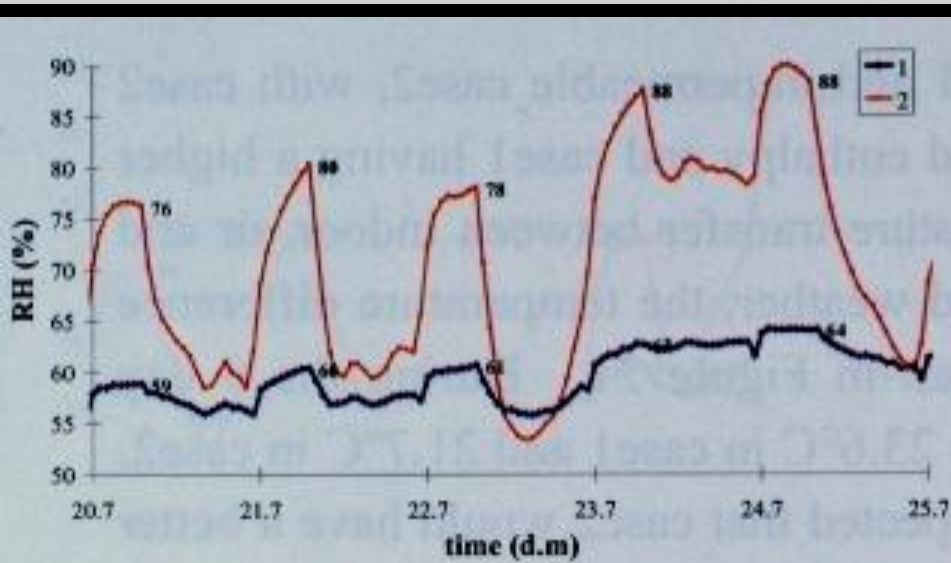
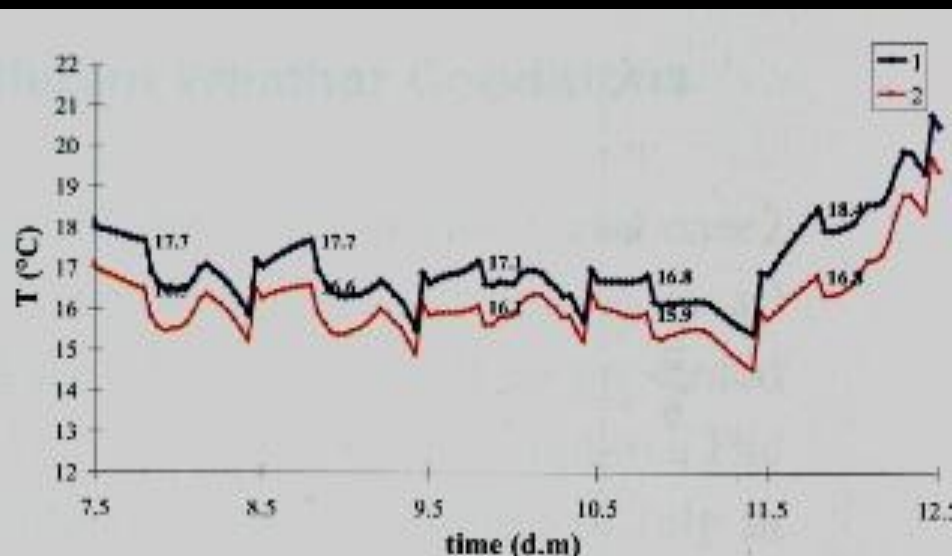
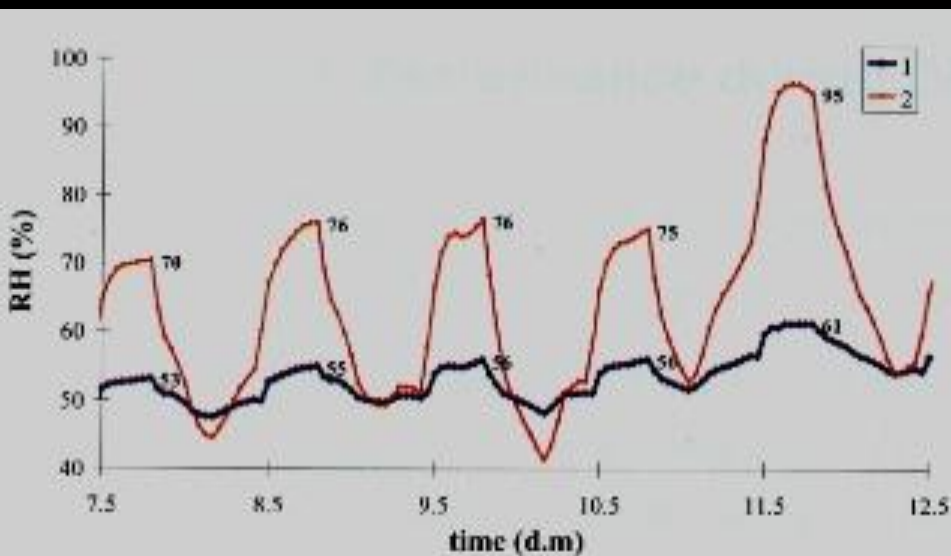

The geographical locations of the chosen climates are shown in Figure 3.2

**"Nämä tulokset osoittavat, että läpäisevä rakenne pystyy parantamaan sisäilman kosteustilannetta, mukavuutta ja koettavaa ilman laatua."
Läpäisevä = hengittävä.**

Mummonmökissä on hyvä hengittää.

Kierikki, Yli-Ii

2002

**Puun hengittävyys, siis terveellisyys,
tuoksu ja kosketuksen miellyttävyys tuhottu.**

"Saunasuoja" muodostaa pintaan muovikalvon.

Kotikonsti: roisketesti paljastaa hengittävyden.

Gyproc-kipsilevy kastuu.

Terveellinen hengittävä pinta.

Kotikonsti: roisketesti paljastaa hengittävyden.

liimamaali

Kestilä 2010

liima+vernissa: Into, Uulatuote

Terveellinen hengittävä pinta.

Kotikonsti: roisketesti paljastaa hengittävyden.

Ennen 60-lukua kaikki tapetit painettiin joko liimamaalilla tai liima+vernissamaalilla.

Terveellinen hengittävä pinta.

Nykyisin paperitapeteissa on melkein aina pinnassa muoviruiskutus – eivät ole hengittäviä.

Epäterveellinen hengittämätön pinta.

**Hengittäviä paperitapetteja
T:mi Taitotapetti, valm. käsityönä.
Ehkä jotkut PR-tapetimallit.**

Ruotsista tuodaan Lim & Handtryck.

Maalien yhteydessä puhutaan maalikalvon höyrynläpäisevyydestä. Höyrynläpäisevyys on kaasunläpäisevyyttä, sillä EI voi kuvata hengittävyttä. Lateksi on "reikäinen" mutta ei ole hengittävä.

Helsingin tuomiokirkko

1974

Seinäjoen kirkko

2005

Muovimaalit

Meidän Talo 6/1980

Öljymaalin aika on ohi

Öljymaaleilla maalaaminen on raskasta. Niiden sideaine haurastuu jatkuvasti niin, että maalikerros alko kovettua liiaksi. Se halkeilee ja liituaa.

Alkydiöljymaali

Suolahti 1990

alkydiöljymaali

pellavaöljymaali

Karjalohja 1981

Mikkeli 1981

Lateksi- eli dispersiomaali

Nurmes

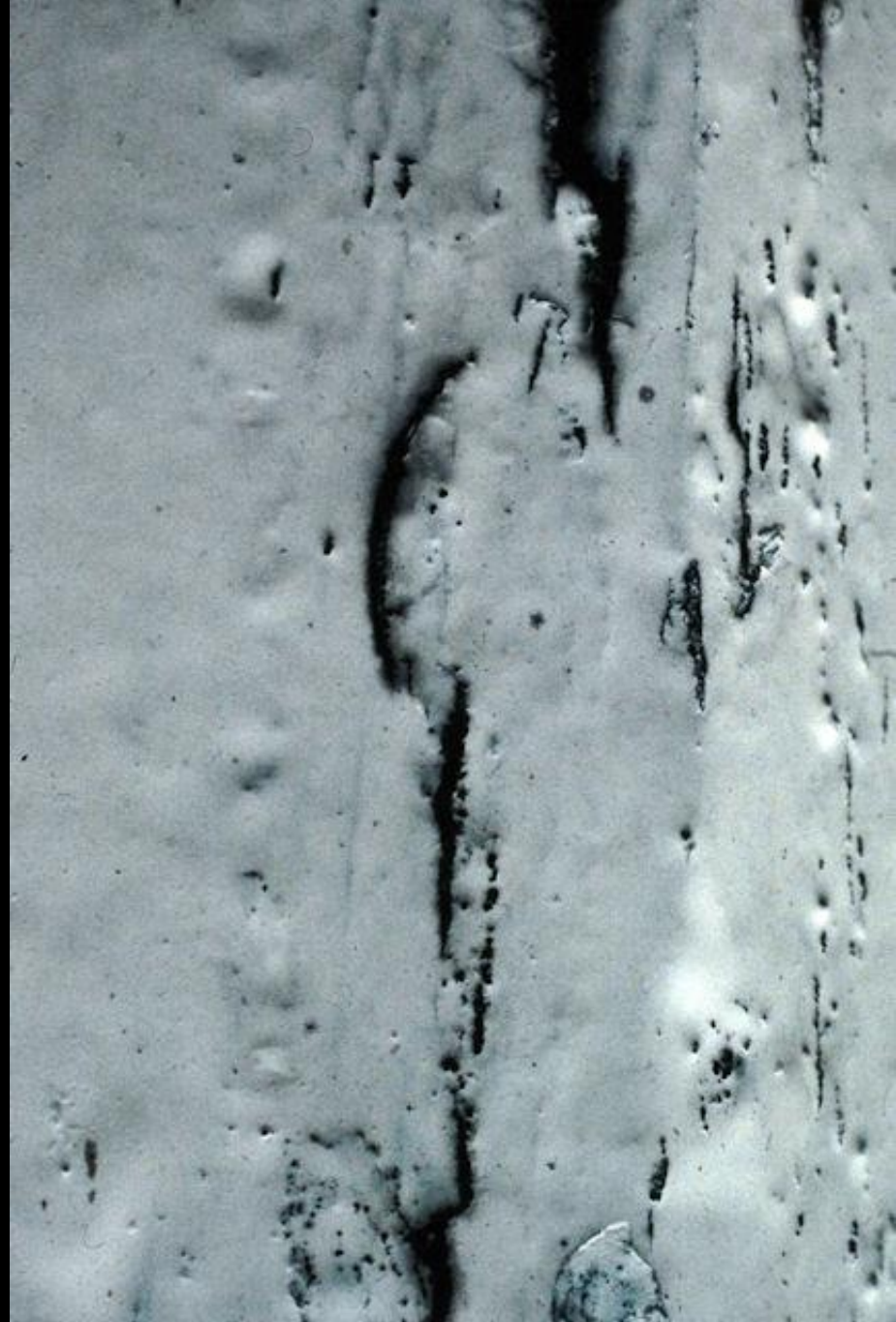
1981

Akrylaattilateksi

Trondheim

1990

Arendal, Norja

1992

Maalit syynä ruotsalaisten pientalojen lahoepidemiaan

Lysekilissä sijaitseva pientalokohde sai toimia ensimmäisenä lahovaurioiden tutkimuskenttänä.

Suomalaistutkija raportoi Ruotsista

Väärin tehty julkisivu:

**1. laudan jatkokset syyllisiä
Perinteisesti on kuitenkin aina tehty
jatkoksia ilman ongelmia.**

Suomalaistutkija raportoi Ruotsista

Väärin tehty julkisivu:

- 1. laudan jatkokset syyllisiä**
- 2. laudan maalaamattomat päät syyllisiä**

Perinteisesti laudan päitä ei ole maalattu, vaan ne ovat olleet hengittäviä

Suomalaistutkija raportoi Ruotsista

Väärin tehty julkisivu:

- 1. laudan jatkokset syyllisiä**
- 2. laudan maalaamattomat päät syyllisiä**
- 3. vuoraus puutteellisesti tuuletettu**

Lateksimaali lahotti Kaivopuiston muumitalon

Ari-Veikko Peltonen

Kaivopuiston historiallisesti arvokkaimpiin lukeutuva huvila Kallionlinnantie 7:ssä joutui perusteelliseen julkisivuremonttiin väärään pintamaaliin

Akrylaattilateksi

Hollola

1998

Vanhassa vara parempi – miksi?

